

BÖLÜM 8

PETROL FİYATLARININ ÇIKTI DÜZEYİ VE ENFLASYON DİNAMİKLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN ANALİZİ

Önder BÜBERKÖKÜ¹

GİRİŞ

Petrol, bir enerji kaynağı olarak günümüz ekonomik üretim süreçlerinin en önemli girdilerinden birini oluşturmaktadır. Bu nedenle, petrol fiyatlarındaki artışlar net bazda petrol ithal eden ülke ekonomilerinde, diğer unsurlar sabit kalmak şartıyla, enflasyon oranlarının artması, çıktı / üretim düzeyinin azalması ve cari işlemler dengenin bozulması gibi önemli makroekonomik ve finansal sorunlara yol açabilmektedir (Darby, 1982). Net bazda petrol ihraç eden ülke ekonomileri içinse petrol fiyatlarındaki düşüşler, döviz cinsinden önemli oranda gelir kaybının yaşanmasına, çıktı düzeyinin azalmasına, ödemeler dengesi sorunlarının yaşanmasına ve yerel para birimlerinin değer kaybına bağlı olarak enflasyon oranlarının artmasına yol açabilmektedir (Reboredo, 2012). Bu gelişmelerin yanı sıra hem petrol arzının hem de petrol talebinin çeşitli yapısal değişkenlere bağlı olarak fiyat elastikiyetinin düşük olması petrol fiyatlarında meydana gelen beklenmedik fiyat artış veya düşüşlerinin ülke ekonomilerinde hem mikro ekonomik hem de makroekonomik konularda yaşanabilecek sorunların çözümünü oldukça zorlaştırabilmektedir.

Nitekim 1999 Ocak 2016 Haziran dönemi için petrol fiyatlarının genel seyrine bakıldığında (Şekil 1) hem artış hem de düşüş yönünde oldukça önemli fiyat hareketlerinin yaşandığı gözlemlenebilmektedir. Bu nedenlerle petrol fiyatlarındaki değişimlerin ülke ekonomilerinin enflasyon dinamikleri ve üretim düzeyi üzerindeki etkilerinin incelenmesinin oldukça önemli bir konu haline geldiği ifade edilebilir.

Bu çalışmada da petrol fiyatlarındaki değişimlerin gelişmiş ve gelişen ülke ekonomilerinin enflasyon dinamikleri ile üretim düzeyleri üzerindeki uzun dönemli etkisi panel veri ekonometrisi ile incelenmiştir.

¹ Doç. Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, onderbuber@gmail.com

deki etkisinin incelenmesinin uygulamaya dönük daha ayrıntılı sonuçlar verebileceği düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

Darby, M.R. (1982). The price of oil, world inflation and recession. *The American Economic Review*, 72(4), 738-751.

Dickey, D., & Fuller, W. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with unit root. *Journal of the American Statistical Association*, 74 (366), 427-431. Doi: 10.2307 /2286348

Maddala, G.S., & Wu, S.(1999). A comparative study of unit root tests with panel data and a new simple test. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*,61 (51),631-652. Doi: 10.1111/1468-0084.0610s1631

Pedroni, P.(1999). Critical values for cointegration tests in heterogeneous panels with multiple regressors. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*,61(51), 653-670. Doi:10.1111/1468-0084.0610s1653.

Pedroni, P. (2000). Fully Modified OLS for Heterogeneous Cointegrated Panel. *Advances in Econometrics*, 15, 93-130.

Pedroni, P.(2004). Panel cointegration: Asymptotic and finite sample properties of pooled time series tests with an application to PPP hypothesis. *Econometric Theory*, 20(3), 597-625. Doi: 10.1017/S0 2 66466604203073.

Reboredo, J.C. (2012). Modeling oil price and exchange rate co-movements. *Journal of Policy Modeling*, 34(3), 419-440. Doi: 10.1016/j.jpolmod.2011.10.005.